

Utprøvnig av nye cellegifter

DOKTORAVHANDLINGER

KARIN AGNETHE SEMB

Onkologisk avdeling

Det Norske Radiumhospital

0310 Oslo

Avhandlingen beskriver gjeldende rutiner for systematisk utprøvnig av nye cellegifter, fra laboratoriebenken via dyreforsøk og serier av utprøvniger i kreftpasienter, til eventuell godkjennelse for rutinemessig bruk. Arbeidet består videre av seks artikler, der virkningen av flere nye kreftmedikamenter eller medikamentkombinasjoner er studert i pasienter med føflekkreft eller ikke-småcellet lungekreft med spredning. Pasienter med disse diagnosene er ofte aktuelle for deltakelse i medikamentutprøvnig, fordi tilstandene per i dag ikke kan helbredes, og heller ikke har noe sikkert livsforlengende behandlingstilbud.

I arbeidet inngår effektstudier av det norskproduserte, proteinsyntesehemmende medikamentet zilascorb, som er utviklet fra fikenekstrakter. Zilascorb hadde svak virkning i føflekkreft, men da medikamentet nærmest var bivirkningsfritt, kan det kanskje egne seg i kombinasjon med andre cellegifter. En tablettformulering av stoffet ble utviklet, og måling av medikamentkonsentrasjon i blod fra pasienter viste tilfredsstillende absorpsjon av zilascorb fra tarmen.

Den nye cellegiften docetaxel er utviklet fra nålene på europeisk barlind, og har vist lovende effekter ved bryst- og lungekreft. Mange pasienter må imidlertid avbryte behandlingen etter noen kurer på grunn av økende væskeretensjon. Ved hjelp av anerkjente veketeknikker ble protein- og væskeforhold i hud og plasma fulgt hos en gruppe lungekreftpasienter under docetaxelbehandling, og resultatene tyder på at ødemtendensen skyldes lekkasje av protein og væske fra kapillærene og ut i vevet. Samme type undersøkelser ble foretatt i pasienter med føflekkreft som fikk interferon- α og interleukin-2, en immunterapiform som også medfører betydelig væskeretensjon. Her tydet også resultatene på lekkasje av væske fra kapillærer til vev, men ikke lekkasje av protein. Disse forholdene har ikke vært studert tidligere, og funnene har praktisk betydning for håndtering av bivirkningene.

Det fremkom at en del av lungekreftpasientene opplevde langvarig lindring av symptomer som hoste, kortpustethet, blodig oppspytt og slapphet under behandlingen med docetaxel alene, selv der svulsten bare skrumpet moderat. Dette står i kontrast til en gruppe pasienter med føflekkreft, som fikk kombinasjonsbehandling med antihormon og flere cellegifter. Svulstene gikk ofte betydelig tilbake, men behandlingen gav dessverre svært plagsomme og iblant livstruende bivirkninger. Erfaringene understreker viktigheten av at de positive effektene som oppnås, ikke må overskygges av bivirkninger når siktemålet med behandlingen som her ikke er kurasjon.

Karin A. Semb utførte sitt arbeid ved henholdsvis Onkologisk avdeling og Avdeling for tumorbiologi, Det Norske Radiumhospital, mens hun hadde rekrutteringsstipend fra Den Norske Kreftforening.

- *Avhandlingens tittel*
 - Studies of novel anticancer drugs in patients with metastatic malignant melanoma or non-small cell lung cancer including studies of pharmacokinetics and transcapillary fluid balance
 - *Utgår fra*
 - Instituttgruppe for klinisk medisin
 - *Disputas* 14.1. 2000
 - Universitetet i Oslo
-

Publisert: 20. mars 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. februar 2026.